

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 21 april 2026
Zaaknummer : 202658227
Afdeling opsteller : Maatschappelijke ontwikkeling
Bereikbaar onder : +31455278665, theo.peters@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Merle Brüning
Raadsvergadering d.d. : 2 juni 2026
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,

1. Onderwerp

ISD BOL 1e Bestuursrapportage 2026

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

De uitvoering van de Participatiewet en aanverwante wetten is door de gemeenten Brunssum en Landgraaf, opgedragen aan de Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum en Landgraaf (ISD BOL).

Conform de Gemeenschappelijke Regeling (GR) ISD BOL heeft Gemeente Brunssum de 1e Bestuursrapportage (Berap) ISD BOL 2026 ontvangen op 8 april 2026.

Op grond van art. 23 van de Gemeenschappelijke Regeling van ISD BOL (GR), wordt de voorlopig vastgestelde 1e Bestuursrapportage ISD BOL 2026 (1e Berap 2026) aan de gemeenteraad toegezonden. Op grond van art. 21 van de GR kunnen de raden van de deelnemende gemeenten binnen 12 weken nadat de bestuursrapportage hen is toegezonden hun zienswijze kenbaar maken bij het Dagelijks Bestuur. De definitieve vaststelling van de 1e Bestuursrapportage 2026 zal samen met de behandeling van eventuele bezwaren van de deelnemende gemeenten, worden geagendeerd voor de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van ISD BOL op 23 september 2026.

b. Huidige situatie/probleemstelling

In de 1e Berap 2026 van ISD BOL wordt beleidsmatig en financieel verslag gedaan van de maanden januari en februari 2026. In 2020 is besloten om de 1e berap te beperken tot een financiële verantwoording. In de maandrapportages die vanaf april 2026 verschijnen wordt gerapporteerd over de in het bedrijfsplan opgenomen beleidsinhoudelijke activiteiten.

De 1e Berap wordt besproken tijdens de AB-vergadering ISD BOL van 15 april 2026.

Huidige situatie is dus dat de 1e Berap nog niet is vastgesteld door het dagelijks bestuur en nog niet aan de gemeenteraad is toegezonden. Voordat het aan de gemeenteraad wordt toegezonden, wordt uw College voorgesteld om uw gemeenteraad te adviseren ten aanzien van deze stukken geen zienswijze af te geven bij het Algemeen Bestuur van ISD BOL omdat de 1e Berap 2026 overeenkomt met de verwachtingen vanuit de bijgestelde begroting en de jaarrekening 2025.

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

Kennis te nemen van de 1e Bestuursrapportage 2026 ISD BOL en de gemeenteraad wordt geadviseerd ten aanzien van deze stukken geen zienswijze af te geven.

Daarnaast stellen wij voor om bijgaande 13^e begrotingswijziging vast te stellen.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)
Niet aan de orde.
2. traject tot dusverre
 - Commissievergadering: 19/26 mei;
 - Collegevergadering: 21 april;

- AB ISD BOL 15 april;
 - DB ISD BOL: 8 april.
3. rol/ bevoegdheden college van B en W
Het college adviseert de gemeenteraad.
 4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)
 - Participatiewet;
 - Gemeentewet;
 - Gemeenschappelijke Regeling ISD BOL.
 5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?
Ja.
 6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Onderstaand wordt de 1e Bestuursrapportage 2026 van ISD BOL vertaald naar de gevolgen voor onze gemeentelijke financiële huishouding:

Financiële gevolgen en dekking op basis van programma begroting ISD BOL 2026

	Begroting Brunssum						
	ISD BOL begroting 2026	ISD BOL 1e Berap 2026	2026	Bij/aframen	in % begr.		
Werkdeel ISD-BOL	€ 506.805	€ 463.206	€ 506.805	€ -	0,0%	extra middelen BB 2026	
Kinderopvang	€ 56.000	€ 56.000	€ 56.000	€ -	0,0%		
Inkomensdeel incl. BBZ, IOAW, IOAZ	€ 13.321.761	€ 13.872.631	€ 13.321.761	€ 550.870	4,1%	(*)	
Projecten (tegemoetk.chronisch zieken)	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000	€ -	0,0%	6710004/443820	
Klanttevredenheidsonderzoek etc.	€ 42.461	€ 44.536	€ 42.461	€ 2.075	4,9%		
Bedrijfsvoering	€ 3.387.336	€ 3.426.678	€ 3.387.336	€ 39.343	1,2%		
Maatschappelijke participatie	€ 1.137.000	€ 1.141.300	€ 1.137.000	€ 4.300	0,4%		
Subtotaal	€ 18.567.363	€ 19.120.351	€ 18.567.362	€ 596.588	3,2%		
Debiteuren ontvangsten	€ -218.000	€ -222.000	€ -218.000	€ -4.000	1,8%		
Voorlopige BUIG 2025	€ -12.895.411	€ -13.686.317	€ -13.395.378	€ -290.939	2,2%		
			Totale bijstelling:	€ 301.649			

(*) effecten inkomensdeel voornamelijk wegens ontwikkeling wettelijk minimumloon

Werkdeel ISD BOL

Van het re-integratiebudget is voor 2026 €506.805 geormerkt voor de re-integratieactiviteiten van ISD BOL en geldt tevens als budgetplafond. Inmiddels is gebleken dat €463.206 hiervoor toereikend is. Het verschil van 43.599 wordt ingezet op de invulling van het Sociaal Ontwikkelbedrijf Brunssum, Betere Buren.

Kinderopvang

De prognose kinderopvang zoals door ISD BOL opgenomen in haar primitieve begroting 2026 bedroeg €56.000 en wordt in de 1^e Berap 2026 niet gewijzigd.

Inkomensdeel incl. BBZ, IOAW, IOAZ

De voorlopige beschikking gebundelde uitkering BUIG over 2026 bedraagt €13.686.317.

in de Begroting 2026 van de gemeente werd rekening gehouden met een uitkering van €13.395.378 waardoor er een voordeel van €290.939 ontstaat.

Daar staat tegenover dat ze in de 1^e Berap 2026 €13.872.631 aan uitgaven Inkomensdeel incl. BBZ, IOAW, IOAZ prognostiseren, waar in de begroting van de gemeente Brunssum is uitgegaan van €13.321.761 aan uitgaven.

Dit zorgt voor een nadeel van €550.870.

Onderzoek rechtmatigheid/KTO/MER

Het onderzoek Rechtmatigheid, het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) en de MER zijn opgenomen in het Bedrijfsplan ISD BOL en worden betaald uit het Inkomensdeel (BUIG). In de 1^e Berap van ISD BOL is hiervoor €44.536 opgenomen, in de begroting van de gemeente Brunssum €42.461. Dit betekent een nadeel voor de gemeente van €2.075.

Bedrijfsvoering

In de 1e Berap 2026 ISD BOL wordt het aandeel van de gemeente Brunssum in de bedrijfsvoeringskosten van ISD BOL met €39.343 bijgeraamd.

Dit wordt met name veroorzaakt door de stijging van de salarislasten i.v.m. de nieuwe CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties en stijgende kosten voor automatisering.

Maatschappelijke participatie

De uitgaven door ISD BOL voor het minimabeleid worden ook in 2026 gemonitord. Doordat betalingen met betrekking tot maatschappelijke participatie achteraf plaatsvinden worden in de 1e Berap 2026 alleen de betalingen over de maand januari gepresenteerd.

De oorspronkelijke begroting is gebaseerd op de uitgaven over 2024 en de ontwikkelingen in de eerste maanden van 2025. Inmiddels is het boekjaar 2025 afgesloten en zijn de uitgaven over dat jaar bekend. De begroting wordt nu bijgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de daadwerkelijke uitgaven in 2025 en te verwachten ontwikkelingen.

De uitgaven voor bijzondere bijstand worden met €4.300 bijgeraamd.

Subtotaal 1^e Bestuursrapportage 2026 ISD BOL

Voor de gemeente Brunssum valt de 1e Berap 2026 ISD BOL nadelig uit met €301.649. Dit wordt middels bijgaande 13^e begrotingswijziging 2026 verwerkt in de begroting van de gemeente Brunssum.

c. Argumenten en overwegingen

In deze paragraaf zal voor de 1^e Berap 2026 ISD BOL worden ingegaan op de algemene ontwikkelingen, klantaantallen en budgetten.

De vertaling naar de financiële consequenties voor Gemeente Brunssum wordt gemaakt in onderdeel 4.b.

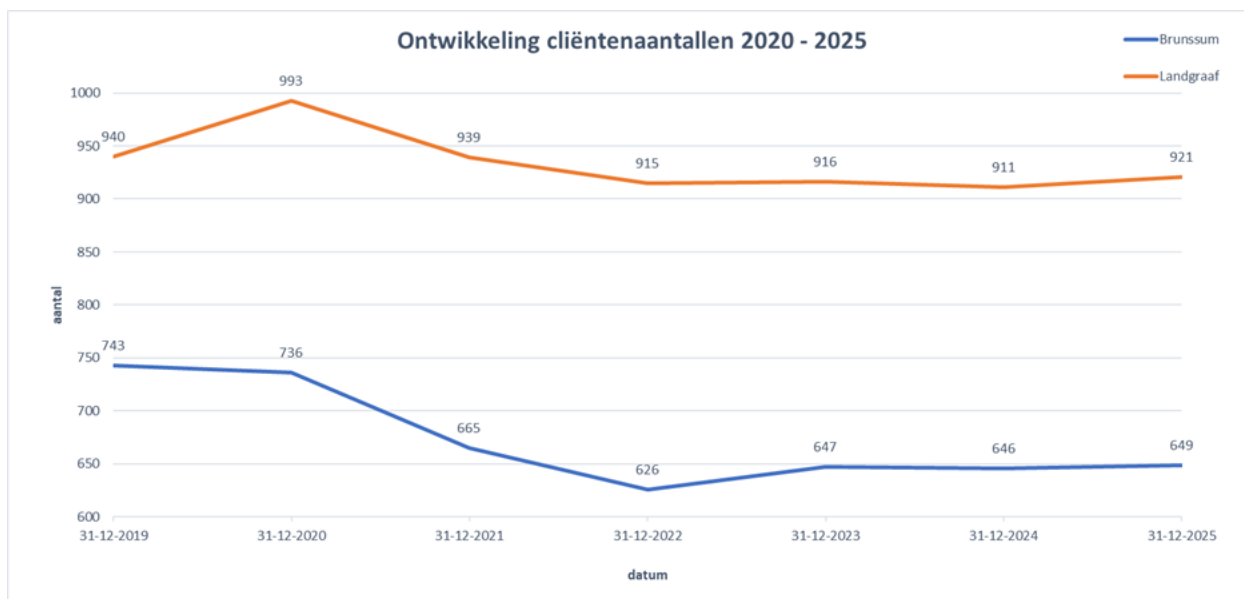
Algemeen

De verantwoording in de 1e Berap 2026 ISD BOL is gebaseerd op het Bedrijfsplan ISD BOL, waarbij het stramien van de programmabegroting gevolgd wordt. Het Bedrijfsplan is de uitwerking van het Meerjarenbeleidsplan ISD BOL 2023-2026 en de vastgestelde programmabegroting 2026.

Klantaantallen

Ontwikkelingen ISD BOL

Onderstaand wordt de ontwikkeling van de cliëntenaantallen over de afgelopen jaren getoond.

In 2024 werd het jaar voor de gemeente Brunssum afgesloten met een stabilisatie van de cliëntaantallen. In 2025 was er in Brunssum sprake van een marginale stijging van de cliëntaantallen.

Voor zowel de gemeente Brunssum als de gemeente Landgraaf wordt als prognose van de ontwikkeling van de cliëntenaantallen voor de komende jaren een daling van 2% aangehouden.

Indien nieuwe ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, zullen de prognoses op de ontwikkeling van de cliëntaantallen via de normale Planning & Control-cyclus van ISD BOL aangepast worden.

Om meer inzicht te geven in de opbouw van de totale cliëntaantallen, worden in onderstaande tabel de geprognosticeerde ontwikkeling van de cliëntaantallen afzonderlijk getoond van de PW (Participatiewet) en de IOAW (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers). Qua cliëntaantallen is voor Brunssum de volgende prognose gesteld voor 2026 e.v. :

Brunssum	Realisatie 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Brunssum	0%	-2%	-2%	-2%	-2%	-2%
PW	649	637	625	613	601	589
IOAW	11	11	11	10	10	10

BUIG-budget

Het budget van het inkomensdeel per gemeente (BUIG) wordt bepaald met behulp van een zogenaamde historische kosten verdeelmodel én een objectief verdeelmodel.

Voor de vaststelling van de uitkering uit het macrobudget voor gemeenten tussen de 15.000 en 40.000 inwoners (middelgrote gemeenten) wordt deels gebruik gemaakt van de objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringslasten en van de gerealiseerde (historische) gemeentelijke lasten (gecorrigeerd voor groei of krimp van huishoudens). De uitkering is dus een mix bestaande uit een historisch en een objectief bepaald deel.

Bij het historisch bepaald deel wordt gekeken naar de daadwerkelijke bijstandsuitgaven van twee jaar geleden.

Bij het objectief bepaald deel wordt berekend wat de objectieve kans is dat een huishouden afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Die kans is afhankelijk van kenmerken van het desbetreffende huishouden (zoals leeftijd, samenstelling, gezondheid), de buurt waar dit huishouden woont (overlast en onveiligheid) en de gemeente (arbeidsmarktkansen). De basis voor dit model is een statistische analyse dat uitgaat van de kans dat een huishouden bijstand ontvangt.

Welk deel objectief en welk deel historisch wordt bepaald hangt af van het aantal inwoners.

Bij een stijgend aantal inwoners loopt het aandeel dat objectief wordt bepaald lineair op van 0% bij 15.000 inwoners tot 100% bij 40.000 inwoners.

Oftewel, hoe meer inwoners, hoe kleiner het aandeel dat historisch wordt bepaald, hoe groter het aandeel dat objectief wordt bepaald.

De gemeente Brunssum telde per 1 januari 2025 27.534 inwoners. De verhouding objectieve berekening/ historische berekening noodzakelijk voor vaststelling van het toekomstige BUIG-budget is voor de gemeente Brunssum daarmee ongeveer gelijk.

De ontwikkeling van het budget van het inkomensdeel voor komende jaren is altijd onduidelijk en niet op voorhand te calculeren. De batenkant van het inkomensdeel blijft om deze reden onzeker en dus risicovol. Wat betreft de lastenkant is er sprake van een open eindregeling. De deelnemende gemeenten van ISD BOL moeten het weerstandsvermogen om deze reden op peil houden om mogelijke financiële tegenvallers op het inkomensdeel op te vangen.

De bedragen die de gemeenten ontvangen zijn in principe gebaseerd op het voorlopig macrobudget, dit werd bekend gemaakt in september 2025. Het voorlopige budget 2026 voor de gemeente Brunssum is € 13.686.317.

d. Opties en keuze

In feite zijn er 2 opties:

1. Een zienswijze afgeven bij het DB van ISD BOL;
2. Geen zienswijze afgeven.

Het college adviseert de raad om geen zienswijze af te geven (optie 2) omdat de 1e Berap 2026 overeenkomt met de verwachtingen vanuit de bijgestelde begroting en de jaarrekening 2025.

Daarnaast wordt geadviseerd om in te stemmen met de voorliggende beslispunten ten aanzien van de 1e Berap 2026 ISD BOL met de daarin opgenomen begrotingswijzigingen.

4. Bijlagen:

1. 202661039: 1e bestuursrapportage 2026;
2. 202661040: 13e begrotingswijziging inzake 1e BeRap 2026 ISD BOL.

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Afdeling : Maatschappelijke ontwikkeling
Registratiekenmerk : 202658227

De raad van de gemeente Brunssum,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 21 april 2026, afdeling Maatschappelijke ontwikkeling;

Besluit:

- 1.kennis te hebben genomen van de 1e Bestuursrapportage 2026 ISD BOL;
- 2.af te zien van het afgeven van een zienswijze bij het Dagelijks Bestuur van ISD BOL;
- 3.bijgaande 13e begrotingswijziging 2026 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van <vul hier de datum van de raadsvergadering in>

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier